

หน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ในภาษาไทย

พิรุณห์ ปิยมพวงศ์

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Email: ppiroon9@staff.tu.ac.th

รับบทความ 28 กุมภาพันธ์ 2564 แก้ไขบทความ 20 พฤษภาคม 2564 ตอรับ 24 พฤษภาคม 2564

ออนไลน์ 21 มิถุนายน 2564

บทคัดย่อ

การเคลื่อนที่ของวัตถุเป็นหนึ่งในประสบการณ์พื้นฐานของมนุษย์ เหตุการณ์ดังกล่าวจำแนกเป็นหลายประเภทย่อย หนึ่งในนั้น คือ เหตุการณ์ผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ ผู้ใช้ภาษาพรรณนาเหตุการณ์ดังกล่าวผ่านโครงสร้างที่เรียกว่าหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ หน่วยสร้างประเภทนี้ได้รับความสนใจและศึกษาในหลายภาษา แต่ยังไม่มีการศึกษาใดที่วิเคราะห์หน่วยสร้างดังกล่าวในภาษาไทย การศึกษาค้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์และความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ในภาษาไทย พร้อมทั้งนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์และความหมายประจำหน่วยสร้างที่ระบุได้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผลการศึกษาพบว่า หน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ในภาษาไทยประกอบด้วย 3 โครงสร้างย่อย ได้แก่ (1) โครงสร้างที่ประกอบด้วยคำบุพบท (2) โครงสร้างที่ประกอบด้วยกริยาเรียง และ (3) โครงสร้างที่ประกอบด้วยคำบุพบทและกริยาเรียง ความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ คือ หน่วยร่วมผู้กระทำกระทำ เหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลให้วัตถุเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งต้นแหล่งหรือเคลื่อนที่สู่ตำแหน่งเป้าหมาย โครงสร้างย่อยแต่ละประเภทสัมพันธ์กับความหมายประจำหน่วยสร้างในลักษณะที่ว่า โครงสร้างแบบแรกสอดคล้องกับความหมายประจำหน่วยสร้างทั้งหมด สังเกตได้จากบุพบทวลีทำหน้าที่บ่งชี้เป้าหมายหรือแหล่งที่มาของการเคลื่อนที่ของวัตถุ โครงสร้างแบบที่สองแสดงเหตุการณ์ต่อเนื่อง 2 เหตุการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์ผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ซึ่งแสดงผ่านคำกริยาคำแรกและเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของวัตถุซึ่งแสดงผ่านคำกริยาคำที่สอง ส่วนโครงสร้างแบบสุดท้ายเป็นโครงสร้างที่แสดงเหตุการณ์ต่อเนื่อง 2 เหตุการณ์เช่นเดียวกับโครงสร้างแบบที่สองและบ่งชี้เป้าหมายหรือแหล่งที่มาของการเคลื่อนที่ของวัตถุเช่นเดียวกับโครงสร้างแบบแรก

คำสำคัญ การเคลื่อนที่ การก่อการเคลื่อนที่ หน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ กริยาการเคลื่อนที่

Caused-Motion Constructions in Thai

Piroon Piyamahapong

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

Email: ppiroon9@staff.tu.ac.th

Received 28 February 2021; revised 20 May 2021; accepted 24 May 2021;

online 21 June 2021

Abstract

Motion of objects is one of the most fundamental human experiences. This event can be categorized into various subtypes, one of which is caused motion. Language users encode this caused motion event through linguistic representations termed caused-motion constructions. These constructions have received much attention in both English and Chinese linguistics. However, there is no research to date that has thoroughly investigated caused-motion constructions in Thai. The current research has two specific purposes: to identify syntactic structures and constructional meaning of caused-motion constructions in Thai and to demonstrate the correspondence between the posited syntactic structures and constructional meaning. The researcher collected the data from the Thai National Corpus under the Patronage of Her Royal Highness Princess Mahachakri Sirindhorn (TNC). Analyses reveal that syntactic structures of caused-motion constructions in Thai are divided into three subtypes: (1) prepositional construction, (2) serial verb construction, and (3) prepositional and serial verb construction. These constructions carry shared constructional meaning: an agent performs a certain action causing a theme or an object to move from a particular source or to a specific goal. Each syntactic structure demonstrates a direct relationship to different aspects of constructional meaning. The first construction corresponds to the entire constructional meaning as seen from the prepositional phrase marking locational source or goal of motion. The second construction portrays two consecutive subevents (caused-motion subevent from the first verb and motion event from the second verb). The last construction encodes two successive subevents like the second construction but the second verb is followed by the prepositional phrase marking locational source or goal comparable to the first construction.

Keywords: motion, caused motion, caused-motion construction, caused-motion verb

1. บทนำ

การเคลื่อนที่ (motion) เป็นหนึ่งในประสบการณ์พื้นฐานของมนุษย์ (Lin, 2019, p. 1; Narasimhan et al., 2012, p. 1) เหตุการณ์ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของวัตถุใน 2 ลักษณะ กล่าวคือ การเคลื่อนที่จากแหล่งที่มา (source) (อาทิ *เขาคืบกลัวยืนมาจากโต๊ะ*) และการเคลื่อนที่สู่ตำแหน่งเป้าหมาย (goal) (อาทิ *เขาคืบกลัวยืนมาวางบนโต๊ะ*) เหตุการณ์การเคลื่อนที่จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) เหตุการณ์ที่บุคคลหนึ่งกระทำเหตุการณ์ซึ่งมีผลให้อีกวัตถุหนึ่งเคลื่อนที่ (อาทิ *เขาดึงถุงมือออก*) (2) เหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่ไม่มีผู้ก่อการเคลื่อนที่ (อาทิ *หินกลิ้งลงมาจากเขา*) และ (3) เหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่วัตถุควบคุมการเคลื่อนที่ได้ด้วยตนเอง (อาทิ *ฉันวิ่งลงจากชั้น 2*) แต่ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์การเคลื่อนที่ประเภทใด เหตุการณ์การเคลื่อนที่ก็จะประกอบด้วย 4 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ (1) วัตถุที่เคลื่อนที่ (2) ตำแหน่งเป้าหมายหรือแหล่งที่มา (3) เส้นทางเคลื่อนที่ และ (4) การเปลี่ยนตำแหน่งของวัตถุ (Talmy, 2000, p. 25) เหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่ผู้วิจัยกล่าวถึงในครั้งนี้เป็นการเคลื่อนที่ที่บุคคลหนึ่งกระทำการบางอย่างซึ่งการกระทำดังกล่าวส่งผลให้อีกวัตถุหนึ่งเคลื่อนที่ ผู้วิจัยเรียกเหตุการณ์ดังกล่าวว่า เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ (caused motion)

ผู้ใช้ภาษาพรรณนาเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ผ่านโครงสร้างที่เรียกว่า **หน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่** (caused-motion construction) ถึงแม้เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่จะเป็นเหตุการณ์พื้นฐานที่ผู้ใช้ภาษาต่าง ๆ พบ แต่หน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ที่ปรากฏในภาษาเหล่านั้นมีลักษณะรวมทั้งคุณสมบัติที่แตกต่างกัน เป็นต้นว่า นามวลีที่แสดงวัตถุที่เคลื่อนที่กับนามวลีที่แสดงเป้าหมายซึ่งปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ในภาษาอังกฤษสลับตำแหน่งกันได้ อาทิ *The postman sent [NP a letter] [PP to John]. ~ The postman sent [NP John] [NP a letter].* แต่นามวลีที่แสดงบทบาททั้งสองในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ในภาษาไทยสลับตำแหน่งไม่ได้ อาทิ *บุรุษไปรษณีย์ส่งจดหมายให้จอห์น ~ *บุรุษไปรษณีย์ส่งจอห์นให้จดหมาย* ความแตกต่างดังกล่าวเป็นผลมาจากประเด็นที่ว่า หน่วยสร้าง (construction) มีลักษณะเฉพาะตามแต่ละภาษา (language-specific) (Croft, 2001, p. 363) คำอธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ตัวอย่างได้มาจากการศึกษาภาษาด้วยแนวทางไวยากรณ์หน่วยสร้าง

ไวยากรณ์หน่วยสร้าง (construction grammar) เป็นกระบวนทัศน์ (paradigm) ที่สำคัญทางภาษาศาสตร์ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา (Boas & Höder, 2018) หน่วยสร้างที่ได้รับความสนใจและศึกษาอย่างกว้างขวางมีหลากหลาย หนึ่งในนั้น คือ หน่วยสร้างผู้กระทำ

ก่อนการเคลื่อนที่ เช่น การศึกษาหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่ในภาษาอังกฤษ (Fukui, 2016; Hwang & Palmer, 2015; Kodama, 2004) และภาษาจีน (Fong, 2020; Joo & Liu, 2020; Lin, 2019) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยยังไม่พบการศึกษาใดที่วิเคราะห์หน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่ในภาษาไทยโดยเฉพาะ

จากการรวบรวมและปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่ในภาษาไทยในอดีต ผู้วิจัยพบประเด็นการนำเสนอที่สำคัญ 2 ประเด็น ดังนี้

การศึกษาของ Thepkanjana (2010) และ Timyam and Bergen (2010) นำเสนอประเด็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่ในภาษาไทยว่า หน่วยสร้างดังกล่าวสลับเกิดกับหน่วยสร้างกรรมคู่ (double object construction) ภายใต้เงื่อนไข 2 ประการ ได้แก่ ความหมายของคำกริยาและความหนัก (heaviness) ของหน่วยนาม การศึกษาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า หน่วยสร้างกรรมคู่ซึ่งแสดงการเปลี่ยนโอนกรรมสิทธิ์และหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่ซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของวัตถุสัมพันธ์กันในทางใดทางหนึ่ง ความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยสร้างส่งผลให้เกิดการสลับเกิดทางโครงสร้าง (syntactic alternation) อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า ก่อนที่จะระบุความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่กับหน่วยสร้างประเภทอื่น หน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่ควรได้รับการระบุและอธิบายคุณสมบัติประจำหน่วยสร้างทั้งทางโครงสร้าง (syntactic pattern) และทางความหมายอย่างละเอียด เนื่องจากผู้วิจัยมองว่า หน่วยสร้างดังกล่าวมีคุณสมบัติเฉพาะที่แตกต่างจากหน่วยสร้างประเภทอื่น ๆ

งานวิจัยอีกชิ้นหนึ่งของกันตณัฐ ปริมิตร (2559) มุ่งวิเคราะห์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างภาคแสดงที่พรรณนาเหตุการณ์ตั้งวาง (putting event) และหยิบฉวย (taking event) วัตถุในภาษาไทยพร้อมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่มีบทบาทต่อการเลือกใช้หน่วยสร้างพรรณนาเหตุการณ์ทั้งสองของผู้ใช้ภาษาไทย ผู้ศึกษาพบว่า ผู้ใช้ภาษาไทยพรรณนาเหตุการณ์ตั้งวางและหยิบฉวยวัตถุด้วยโครงสร้างที่แตกต่างกัน 2 ประเภท ได้แก่ หน่วยสร้างภาคแสดงเดี่ยวที่มีหรือไม่มีบุพบทลี (อาทิ เขาใส่ผักในช่อง) และหน่วยสร้างภาคแสดงซับซ้อนที่ประกอบด้วยคำกริยาที่เรียงต่อกัน (เช่น เขาวางแก้วน้ำลงไปในโต๊ะ เขาใช้คีมคีบกล้วยวางบนโต๊ะ) การเลือกรับรู้เหตุการณ์ (construal) ทั้ง 4 แง่มุม ได้แก่ การให้ความจำเพาะเจาะจงของเหตุการณ์ (specificity) การเลือกขบเน้นให้โดดเด่น (prominence) การมุ่งความสนใจ (focusing) และการจัดการมุมมอง (perspective) ของผู้บอกภาษาส่งผลให้รูปประโยคที่ใช้พรรณนาเหตุการณ์ตั้งวางและหยิบฉวยวัตถุมีโครงสร้างที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเห็นว่า การศึกษาครั้งนี้ยังไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปซึ่งก็คือโครงสร้างและความหมายที่สะท้อนมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์และความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำการเคลื่อนที่ในภาษาไทย พร้อมทั้งวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์กับความหมายประจำหน่วยสร้างที่ระบุได้ด้วยแนวทางไวยากรณ์หน่วยสร้างซึ่งเป็นแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลภาษาที่พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างกับความหมายเป็นหลัก กรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ต่างจากแนวทางการวิเคราะห์หน่วยสร้างผู้กระทำการเคลื่อนที่ในภาษาไทยที่ผ่านมามักจะเห็นได้จากผู้ศึกษาหน่วยสร้างผู้กระทำการเคลื่อนที่ในภาษาไทยวิเคราะห์หน่วยสร้างประเภทดังกล่าวด้วยแนวทางอื่น อาทิ แนวทางการวิเคราะห์ศัพท์ (lexicalist; projectionist approach) ที่ให้ความสำคัญกับหน้าที่ของคำกริยาในการกำหนดบทบาททางไวยากรณ์และความหมายของนามวลีรวมทั้งหน้าที่ของคำกริยาที่มีผลต่อการสลับเกิดทางโครงสร้างระหว่างหน่วยสร้างผู้กระทำการเคลื่อนที่กับหน่วยสร้างประเภทอื่น การศึกษาภาษาด้วยแนวทางไวยากรณ์หน่วยสร้างจะแสดงให้เห็นถึงธรรมชาติและกลไกของภาษามนุษย์ในประเด็นที่ว่า ภาษาเป็นระบบที่ซับซ้อนเนื่องจากภาษาประกอบด้วยองค์ประกอบภายในที่หลากหลาย องค์ประกอบภายในระบบภาษาไม่ได้เป็นอิสระออกจากกัน หากแต่สัมพันธ์กันในบางแง่มุม ผู้วิจัยมุ่งหวังว่า การศึกษาครั้งนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างกับความหมายซึ่งอาจทำให้เข้าใจหลักการพื้นฐานของกลไกและการทำงานของภาษามนุษย์ในแง่มุมอื่น ๆ ต่อไป

2. มโนทัศน์พื้นฐานเกี่ยวกับ “หน่วยสร้าง”

คำว่า “หน่วยสร้าง” ที่ปรากฏในวรรณกรรมทางภาษาศาสตร์มี 2 ความหมาย หน่วยสร้างตามนิยามแบบแรกสื่อถึงกระบวนการจัดเรียงอย่างเป็นระบบ (systematic organization) ของคำให้กลายเป็นวลีและการจัดเรียงวลีให้กลายเป็นอนุพจน์หรือประโยค องค์ประกอบที่แสดงความสัมพันธ์ทางโครงสร้าง (syntagmatic relation) ต่อกันภายในหน่วยทางไวยากรณ์ระดับวลี อนุพจน์ หรือประโยคเรียกว่า หน่วยประกอบ (constituent) นอกจากนี้ หน่วยสร้างตามนิยามแบบแรกหมายถึงผลผลิตที่ได้ (result) จากกระบวนการจัดเรียงหน่วยทางไวยากรณ์ ผลผลิตดังกล่าวแสดงหน้าที่บางประการในระบบไวยากรณ์ (grammar) อาทิ การจัดเรียงคำนำหน้านาม (determiner) หน้าคำนามก่อให้เกิดหน่วยทางไวยากรณ์ที่เรียกว่า นามวลี (noun phrase) (Brown & Miller, 2013, pp. 105-106; Crystal, 2008, p. 107) อาจกล่าวได้ว่า คำว่า “หน่วยสร้าง” ตามนิยามแบบแรกพิจารณาจากมุมมองทางวากยสัมพันธ์เป็นหลัก

หน่วยสร้างตามนิยามแบบที่สองไม่ได้หมายถึงปริบทเฉพาะที่รูปภาษาใด ๆ มาปรากฏร่วมกันเท่านั้น แต่หมายถึงหน่วยทางภาษาที่เกิดขึ้นจากการจับคู่ (pairing) ระหว่างรูปกับความหมายโดยที่ความหมายของหน่วยสร้างไม่ได้มาจากความหมายขององค์ประกอบภายใน (Goldberg, 1999, p. 199; Traugott, 2015, p. 53) คำว่า “รูป” ในที่นี้หมายถึงรวมถึงคุณสมบัติทางเสียง (phonological property) คุณสมบัติทางหน่วยคำ (morphological property) และคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ (syntactic property) ส่วน “ความหมาย” ในที่นี้หมายถึงรวมถึงคุณสมบัติทางความหมายประจำรูป (semantic property) คุณสมบัติทางความหมายจากปริบท (pragmatic property) และคุณสมบัติทางความหมายระดับปริจเฉท (discoursal property) ทั้งคุณสมบัติทางรูปและคุณสมบัติทางความหมายเชื่อมโยงกันด้วยความสอดคล้องระหว่างสัญลักษณ์ (symbolic link) และกลายเป็นหน่วยสร้างประเภทหนึ่ง

หน่วยสร้างมีคุณสมบัติที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้ หน่วยสร้างเป็นหน่วยนามธรรม ส่วนหน่วยรูปธรรมของหน่วยสร้างเรียกว่า รูป (แทน) หน่วยสร้าง (construct; allostruction) อาทิ หน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ (periphrastic causative construction) ในภาษาไทย มีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ คือ ประธาน₁ + กริยาการิต + ประธาน₂ + ภาคแสดง และแสดงความหมายเชิงหน่วยสร้าง คือ บุคคลหนึ่งมีผลทำให้อีกเหตุการณ์หนึ่งเกิดขึ้น โครงสร้างและความหมายประจำหน่วยสร้างดังกล่าวจับคู่กันในฐานะหน่วยสร้างซึ่งเป็นหน่วยนามธรรม ส่วนรูปแทนของหน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ คือ ประโยคหรือถ้อยความที่มีโครงสร้างและแสดงความหมายประจำหน่วยสร้างดังกล่าว เช่น *เขาทำนองร้องให้ ผมให้เธอเดินตามผมมา เขาทำให้เธอตกใจ*

คุณสมบัติอีกประการหนึ่งของหน่วยสร้าง คือ หน่วยสร้างมีขนาดที่หลากหลาย (Traugott, 2015, p. 53; Traugott & Trousdale, 2013, p. 11) ขนาดของหน่วยสร้างอาจเริ่มตั้งแต่หน่วยคำหรือคำที่ประกอบด้วยหนึ่งหน่วยคำ (monomorphemic word) ไปจนถึงหน่วยสร้างที่มีลักษณะเป็นโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ (syntactic construction) ขนาดของหน่วยสร้างที่ผู้วิจัยกล่าวถึงในการศึกษานี้เป็นหน่วยสร้างระดับประโยคเท่านั้น เช่น หน่วยสร้างการิตแบบวิเคราะห์ในภาษาไทยดังกล่าวข้างต้น หรือหน่วยสร้างทวิกรรม (ditransitive construction) ในภาษาไทยที่มีโครงสร้าง คือ ประธาน + คำกริยา + กรรม₁ + กรรม₂ และมีความหมายประจำหน่วยสร้างที่ว่า X CAUSES Y TO RECEIVE Z (X หมายถึง ประธาน Y หมายถึง กรรม₂ และ Z หมายถึง กรรม₁) อาทิ *แม่ให้เงินเด็กที่มาเรียไร*

3. ระเบียบวิธีวิจัย

3.1 แหล่งข้อมูล

คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (Thai National Corpus) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจาก 5 หมวด ได้แก่ บันเทิงคดี หนังสือพิมพ์ บทความเชิงวิชาการ บทความที่ไม่ใช่เชิงวิชาการ และเบ็ดเตล็ด ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

ถึงแม้ข้อมูลที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์จะมาจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ แต่ข้อมูลเหล่านี้ประกอบด้วยข้อมูลภาษาพูดและข้อมูลภาษาเขียน กล่าวคือ ข้อมูลที่มาจากหมวดหนังสือพิมพ์ บทความวิชาการ บทความที่ไม่ใช่เชิงวิชาการ และเบ็ดเตล็ด เป็นข้อมูลภาษาเขียน ส่วนข้อมูลที่ได้จากนวนิยายมีทั้งข้อมูลที่เป็นภาษาเขียนและข้อมูลภาษาพูดดังจะเห็นได้จากผู้เขียนจำลองสถานการณ์การสื่อสารด้วยบทสนทนาหรือถ้อยคำในชีวิตประจำวัน อาทิ *เฮ้อถึงจะไม่รู้ว่อนาคตจะเป็นไฉแต่ฉันก็ยังเหลือความหวังอยู่นะ เพราะฉันการบ้านปิดเทอมก็ย้งต้องทำ ถึงแม้ว่าพอถึงเวลาส่งจริง ๆ ฉันจะกลายร่างเป็นจิ้งจกคาบชิทการบ้านไปส่งก็เหอะนะ TAT* (คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ)

3.2 วิธีการดำเนินงานวิจัย

3.2.1 ปรัชญาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่เพื่อระบุลักษณะสำคัญของเหตุการณ์ดังกล่าวและใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูล

3.2.2 กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเหตุการณ์การเคลื่อนที่ที่บุคคลหนึ่งกระทำเหตุการณ์บางอย่างซึ่งส่งผลให้อีกวัตถุหนึ่งเคลื่อนที่ไปยังตำแหน่งเป้าหมายหรือเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งต้นแหล่ง การเคลื่อนที่แบบอื่น ๆ อยู่นอกเหนือขอบเขตของการศึกษา เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่จำแนกเป็นหลายประเภทย่อย เช่น (1) เหตุการณ์การทำให้วัตถุเปลี่ยนตำแหน่ง (2) เหตุการณ์การเปลี่ยนโอนกรรมสิทธิ์ (3) เหตุการณ์ที่บุคคลหนึ่งมีผลให้อีกคนหนึ่งเคลื่อนที่ซึ่งเป็นไปตามวัจนกรรมการสื่อสาร อาทิ *เขาสั่งให้เธอออกจากห้อง* (4) เหตุการณ์ที่บุคคลหนึ่งอนุญาตให้อีกบุคคลหนึ่งเคลื่อนย้ายวัตถุ อาทิ *เขาบอกให้เธอวางปากกา* เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งพิจารณาเฉพาะเหตุการณ์ย่อยประเภทที่ (1) และ (2) เท่านั้น

3.2.3 รวบรวมคำกริยาก่อการเคลื่อนที่ในภาษาไทยจากการศึกษาในอดีต (Thepkanjana, 2010; Timyam & Bergen, 2010) เพื่อใช้เป็นคำค้นบริบทที่แสดงเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ คำกริยาที่พบมีทั้งหมด 22 คำ ได้แก่ *ขว้าง ขาย เขวี้ยง จ่าย แจก ดัน ดึง เตะ ถอด ทอน ผลัก ยก ย้าย ยื่น โยน วาง ส่ง ใส่ หยิบ เหวี่ยง ให้ และ โยน*

3.2.4 ค้นหาปริบทการปรากฏของคำกริยาที่รวบรวมได้จาก 3.2.3 ในคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ

3.2.5 พิจารณาปริบทตัวอย่างจำนวน 500 ปริบทแรกของแต่ละหมวดในคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ ในกรณีที่หมวดที่พิจารณาไม่มีปริบทตัวอย่างไม่ครบ 500 ตัวอย่าง ผู้วิจัยจะพิจารณาปริบทเหล่านั้นทั้งหมด

3.2.6 คัดเลือกข้อมูลด้วยเกณฑ์ทางความหมายและเกณฑ์ทางโครงสร้างดังต่อไปนี้

เกณฑ์ทางความหมาย ปริบทที่แสดงเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่จะต้องมียอดประกอบของโครงสร้างเหตุการณ์ดังนี้ (1) ประกอบด้วยหน่วยร่วมเหตุการณ์ 3 หน่วยร่วม ได้แก่ ผู้ก่อการเคลื่อนที่ วัตถุที่เคลื่อนที่ และตำแหน่งเป้าหมาย/แหล่งที่มา (2) สื่อถึงเส้นทางการเคลื่อนที่ และ (3) สื่อถึงการเคลื่อนที่ในเชิงกายภาพ ส่วน**เกณฑ์ทางโครงสร้าง** รูปประโยคที่ผู้วิจัยจะนำมาพิจารณาจะต้องผ่านเกณฑ์ทางโครงสร้างดังต่อไปนี้ (1) รูปประโยคที่พิจารณาเป็นรูปประโยคพื้นฐาน รูปประโยคแปลกเด่น (marked pattern) อาทิ รูปประโยคที่แยกส่วนขยายจากนามวลีที่ถูกขยาย (เช่น แม่เอ็งจ่ายค่าเลี้ยงดูให้มันเดือนละร้อย ~ แม่เอ็งจ่ายค่าเลี้ยงดูเดือนละร้อยให้มัน) ผู้วิจัยจะไม่นำมาพิจารณา (2) คำกริยาที่รวบรวมได้ทำหน้าที่เป็นคำกริยาหลักหรือคำกริยาคำแรกของชุดกริยาเรียง (serial verb) อาทิ เขาหยิบแผนที่ส่งให้เธอ ส่วนรูปประโยค อาทิ อาทิจริงเดินออกไปหยิบแผนที่มาส่งให้หล่อน ผู้วิจัยไม่นำมาพิจารณา (3) คำกริยาที่พิจารณาทำหน้าที่เป็นคำกริยาหลักหรือคำกริยาคำแรกของอนุพจน์หลักหรืออนุพจน์รอง อาทิ ผมถามน้องชายว่า ป้าป้าโอนร้านกับอุให้เขาหรือยัง (คำกริยา โอน ปรากฏในอนุพจน์รองที่เรียกว่าอนุพจน์เต็มเต็ม) (4) ผู้วิจัยพิจารณาเฉพาะปริบทที่ชุดของกริยาเรียงไม่เกิน 2 คำ อาทิ คุณพงษ์เขวี้ยงรองเท้าข้างที่ขาดนั้นใส่ผม ผู้วิจัยไม่พิจารณาปริบทที่ชุดของกริยาเรียงประกอบด้วยคำกริยามากกว่า 2 คำ อาทิ แววันยกข้าวต้มเข้าไปจะให้ยาย สาเหตุที่ผู้วิจัยไม่พิจารณาปริบทที่ประกอบด้วยคำกริยามากกว่า 2 คำ คือ ในบางกรณี คำกริยาในชุดกริยาเรียงบางคำสูญเสียคุณสมบัติของคำกริยา (verbal property) ทั้งคุณสมบัติทางไวยากรณ์และคุณสมบัติทางความหมายเนื่องจากคำกริยาคำนั้นผ่านกระบวนการการกลายเป็นรูปไวยากรณ์ (grammaticalization) หรือการกลายเป็นดัชนีบ่งชี้วัจนปฏิบัติ (pragmaticalization) อาจกล่าวได้ว่า คำกริยาที่ผ่านกระบวนการดังกล่าวมีสถานะเป็นรูปไวยากรณ์ (grammaticalized form) หรือดัชนีบ่งชี้วัจนปฏิบัติ (pragmatic marker) ไม่ใช่คำกริยาหลักหรือคำกริยาคำหนึ่งในหน่วยสร้างกริยาเรียง อาทิ คำกริยา ไว้ ใน จิรส์ถอดถุงมือหนึ่งสีดำที่ใส่ทำความอุ่นเวลาขี่จักรยานถือไว้ในขณะที่ประตูลิฟท์เปิดออก (คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ) ไม่ได้แสดงความหมายเชิงเนื้อความ (lexical meaning) ที่หมายถึงรักษาหรือดำรงไว้เช่นเดียวกับคำว่า ไว้

ใน *ไว้หนวด* หรือ *ไว้ผมยาว* แต่คำดังกล่าวทำหน้าที่เป็นคำช่วยหลังกริยา (postverbal auxiliary) ที่ใช้ประกอบท้ายคำกริยาคำอื่น (คำกริยา *ถือ* ในบริบทตัวอย่าง) เพื่อบ่งชี้การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งหรือการเคลื่อนที่ของวัตถุ

3.2.7 วิเคราะห์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์และความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่

3.2.8 วิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์กับความหมายประจำหน่วยสร้างที่ระบุได้จาก 3.2.7

3.2.9 อภิปรายและสรุปผลการศึกษา

4. ผลการศึกษา

4.1 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์และความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่

4.1.1 โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่

โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่จำแนกเป็น 3 โครงสร้างย่อย ได้แก่

1) นามวลี₁ + คำกริยา + นามวลี₂ + บุพบทวลี เช่น

- (1) จีนและเพชรแจกยาแก้หัววัดแก้ชาวค่ายทุกคน
- (2) ฮิลลารีว่างถาดอาหารบนโต๊ะทันที
- (3) เจสันดึงคัมภีร์จากมือหล่อน
- (4) เขาใส่สตางค์ในกระเป๋ากางเกงเหมือนกัน

(คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ)

2) นามวลี₁ + คำกริยา₁ + นามวลี₂ + คำกริยา₂ + นามวลี₃ ในโครงสร้างดังกล่าว คำกริยาคำที่ 2 อาจเป็นคำกริยา *ให้* (ตัวอย่างที่ (5)-(6)) คำกริยา *ใส่* (ตัวอย่างที่ (7)) หรือคำกริยาคำอื่น (ตัวอย่างที่ (8))

- (5) เขาก็ส่งหนังสือเล่มนั้นให้ลูก
- (6) เขาแจกข้าวเหนียวห่มปิ้งให้ผู้โดยสารหลายคนรวมทั้งข้าพเจ้า
- (7) แหม่มเขี้ยวกระดาศแผ่นนั้นใส่หน้าเขา

(8) มาริสาเหวียงกระเป๋าเป้กระแทกหน้าชายอีกคนจนมันเซออก

(คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติฯ)

3) นามวลี₁ + คำกริยา₁ + นามวลี₂ + คำกริยา₂ + บุพบทวลี ผู้วิจัยพบว่า ในโครงสร้างประเภทที่ 3 คำบุพบทมีข้อจำกัดในการปรากฏร่วมกับคำกริยา คำที่ 2 ดังจะเห็นได้จากหากคำกริยา คำที่ 2 เป็นคำว่า ให้ คำบุพบท แก่ หรือ กับ จะปรากฏหลังคำกริยาดังกล่าวดังตัวอย่างที่ (9) และ (10) หากคำกริยา คำที่ 2 เป็นคำกริยา คำอื่น คำบุพบทคำอื่นนอกจากคำบุพบท แก่ หรือ กับ เช่น จาก บน จะปรากฏร่วมกับคำกริยา คำที่ 2 ดังกล่าวดังตัวอย่างที่ (11) - (12)

(9) พ่อค้าแม่ค้าจะส่งต้นไม้ให้แก่ลูกค้าปลีกในวันพุธ

(10) ชายหนุ่มแจกคุกกี้ให้กับสาวญี่ปุ่น

(11) กิรตวางหนังสือหน้าปกชวนสยวลงบนโต๊ะแรง ๆ

(12) หญิงสาวถอดหน้ากากอนามัยสีขาวออกจากใบหน้า

(คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติฯ)

หากเปรียบเทียบโครงสร้างทั้ง 3 ของหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่จะพบว่า โครงสร้างทั้ง 3 มีองค์ประกอบรวมทั้งโครงสร้างที่แตกต่างกันดังนี้

โครงสร้างย่อยแบบที่ 1 ประกอบด้วยคำบุพบทซึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนหลัก (head) ของบุพบทวลี คำบุพบทที่พบในหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ในภาษาไทยมี 2 ประเภท ได้แก่ (1) คำบุพบทที่แสดงการเคลื่อนที่แบบพลวัตทั้งที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ของวัตถุจากตำแหน่งต้นแหล่ง (อาทิ คำบุพบท จาก) และบ่งชี้การเคลื่อนที่ของวัตถุไปยังตำแหน่งเป้าหมาย (เช่น คำบุพบท แก่ กับ) และ (2) คำบุพบทที่แสดงตำแหน่งการปรากฏ (เช่น คำบุพบท บน ใน ที่) คำบุพบทกลุ่มที่ 2 ไม่ได้แสดงความหมายที่สอดคล้องกับความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่เช่นเดียวกับคำบุพบทกลุ่มแรก แต่คำบุพบทกลุ่มที่ 2 ปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ได้ ผู้วิจัยจะนำเสนอประเด็นดังกล่าวในหัวข้อที่ 4.2

โครงสร้างย่อยแบบที่ 2 ซึ่งประกอบด้วย นามวลี₁ + คำกริยา₁ + นามวลี₂ + คำกริยา₂ + นามวลี₃ แตกต่างจากโครงสร้างแบบที่ 1 ในประเด็นที่ว่า โครงสร้างแบบที่ 2 ประกอบด้วย คำกริยา 2 คำและไม่มีบุพบทวลีที่บ่งชี้เป้าหมายหรือต้นแหล่งของการเคลื่อนที่ ผู้วิจัยเรียกโครงสร้างประเภทนี้ว่า หน่วยสร้างกริยาเรียง (serial verb construction)

หน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่มีโครงสร้างแบบหน่วยสร้างกริยาเรียงประกอบด้วยคำกริยา 2 คำ คำกริยาแต่ละคำแสดงภาพเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน คำกริยาคำแรกแสดงภาพเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ประธานกระทำการบางอย่างกับกรรมตรงซึ่งก็คือวัตถุใด ๆ ส่วนคำกริยาคำที่สองแสดงภาพเหตุการณ์ที่วัตถุเคลื่อนที่ไปยังเป้าหมายหรือเคลื่อนที่จากตำแหน่งต้นแหล่ง อาทิ *อ้ายเบิ้มยื่นกระบอกน้ำให้เจ้าไล* (คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติฯ) คำกริยา *ยื่น* แสดงภาพเหตุการณ์ที่ผู้ก่อการเคลื่อนที่ *อ้ายเบิ้ม* กระทำเหตุการณ์ซึ่งมีผลต่อวัตถุ *กระบอกน้ำ* ส่วนคำกริยา *ให้* แสดงภาพเหตุการณ์ที่วัตถุดังกล่าวเคลื่อนที่ไปยังตำแหน่งเป้าหมายซึ่งก็คือผู้รับสิ่งของ (recipient) *เจ้าไล*

ผู้วิจัยเห็นว่า คำกริยาคำที่สองยังคงสถานะของคำกริยา คำดังกล่าวยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทางไวยากรณ์จากคำเนื้อหาเป็นคำไวยากรณ์ เนื่องจากคำกริยาคำที่สองแสดงคุณสมบัติประการสำคัญในฐานะคำกริยาคำหนึ่งของหน่วยสร้างกริยาเรียงตามที่ Hasplemath (2016, pp. 307-311) เสนอไว้ อาทิ การแสดงลำดับของเหตุการณ์ (คำกริยาคำแรกแสดงเหตุการณ์ที่เกิดก่อน ส่วนคำกริยาคำที่สองแสดงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง) การมีอาร์กิวเมนต์ที่ทำหน้าที่เป็นประธานหรือกรรมร่วมกับคำกริยาที่ปรากฏก่อนหน้า หรือการที่คำกริยาคำที่สองไม่ได้ทำหน้าที่เป็นอาร์กิวเมนต์ของคำกริยาคำแรก เป็นต้นว่า คำกริยา *ใส่* ใน *โชอินขว้างก้อนหินใส่หัวเขาด้วยนี้* (คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติฯ) เป็นคำกริยาคำหนึ่งของชุดกริยาเรียง เนื่องจากคำกริยาดังกล่าวไม่ได้ทำหน้าที่เป็นอาร์กิวเมนต์ของคำกริยา *ขว้าง* แต่คำกริยาทั้งสองแสดงเหตุการณ์ต่อเนื่อง 2 เหตุการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์การทำให้วัตถุเคลื่อนที่ (ที่แสดงผ่านคำกริยา *ขว้าง*) และเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของวัตถุ (ที่แสดงผ่านคำกริยา *ใส่*)

คำว่า *ให้* ที่ปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ก็มีสถานะเป็นคำกริยาเช่นเดียวกันกับคำกริยา *ใส่* ดังตัวอย่างข้างต้น การศึกษาในอดีต (จรัสดาว อินทรทัศน์, 2539; ราตรี แจ่มนิยม, 2546; อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2553) ระบุว่า คำว่า *ให้* ที่ปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่เป็นคำบุพบทที่บ่งชี้ผู้รับสิ่งของ แต่ผู้วิจัยพบว่า คำดังกล่าวมีสถานะเป็นคำกริยาคำหนึ่งในหน่วยสร้างกริยาเรียงไม่ใช่คำบุพบท เนื่องจากคำกริยาคำนี้นแสดงคุณสมบัติของคำกริยาดังที่ได้กล่าวในตอนต้น หากพิจารณาคำว่า *ให้* ใน *ในท่าซาวซาวขายของให้ทั้งคนรวยและคนจน* (คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติฯ) คำกริยาดังกล่าวไม่ได้ทำหน้าที่เป็นอาร์กิวเมนต์ของคำกริยาคำแรก กล่าวคือ *ให้ทั้งคนรวยและคนจน* ไม่ได้เป็นอาร์กิวเมนต์ของ

คำกริยา *ช่วย* นอกจากนี้ คำกริยา *ให้* มีอาร์กิวเมนต์ร่วมกับคำกริยาคำแรก ได้แก่ อาร์กิวเมนต์ที่มีบทบาทเป็นประธาน (*ในท่บาซาร์*) กรรมตรง (*ของ*) และกรรมรอง (*ทั้งคนรวยและคนจน*)

หลักฐานทางภาษาที่สนับสนุนว่า คำว่า *ให้* เป็นคำกริยาคำหนึ่งในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ คือ บุพบทวลีที่ปรากฏหลังคำกริยาดังกล่าวทำหน้าที่เป็นส่วนเติมเต็ม (complement) ของคำกริยา *ให้* ไม่ใช่ส่วนเติมเต็มของคำกริยาคำแรกดังจะเห็นได้จากหากละคำกริยา *ให้* ในบางประโยคตามโครงสร้างที่ 3 ที่คำกริยา *ให้* ปรากฏร่วมกับคำบุพบท *กับ* หรือ *แก่* รูปประโยคจะไม่ได้แสดงความหมายการก่อการเคลื่อนที่แต่แสดงความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ดังตัวอย่างที่ (14) หรือรูปประโยคไม่เป็นที่ยอมรับในภาษาดังตัวอย่างที่ (16)

(13) ชายหนุ่มแจกคุกกี้นี้ให้กับหญิงสาวญี่ปุ่น

(14) ชายหนุ่มแจกคุกกี้นี้กับหญิงสาวญี่ปุ่น

(15) ตนกลัวว่าจะทอนแบงค์ปลอมให้กับลูกค้า

(16) *ตนกลัวว่าจะทอนแบงค์ปลอมกับลูกค้า

(คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติฯ)

โครงสร้างย่อยแบบที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย นามวลี₁ + คำกริยา₁ + นามวลี₂ + คำกริยา₂ + บุพบทวลี เป็นโครงสร้างที่รวมองค์ประกอบของโครงสร้างย่อยที่ 1 และ 2 กล่าวคือ โครงสร้างย่อยดังกล่าวประกอบด้วยคำกริยา₂ (ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างย่อยแบบที่ 2) และบุพบทวลี (ซึ่งเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างย่อยแบบที่ 1) ผู้วิจัยพบว่า คำบุพบทในโครงสร้างย่อยแบบที่ 3 ปรากฏในปริบทการเกิด (distribution) 2 ลักษณะ ดังนี้ หากคำกริยา₂ เป็นคำกริยา *ให้* คำบุพบทที่ปรากฏร่วมกับคำกริยาดังกล่าวจะเป็นคำบุพบท *แก่* หรือ *กับ* ซึ่งทำหน้าที่บ่งชี้เป้าหมาย แต่ถ้าคำกริยา₂ เป็นคำกริยาคำอื่น คำบุพบทที่ปรากฏร่วมจะเป็นคำบุพบทคำอื่น คำกริยาคำอื่นนอกเหนือจากคำว่า *ให้* ที่ปรากฏในโครงสร้างย่อยแบบที่ 3 ไม่ใช่คำกริยาใด ๆ แต่เป็นคำกริยาแสดงทิศทาง (directional verb) เช่น *ไป มา ขึ้น เข้า และ ออก* คำกริยาเหล่านี้ไม่ได้ทำหน้าที่บ่งชี้เป้าหมาย หากแต่บ่งชี้ทิศทางของการเคลื่อนที่ ผู้วิจัยจะอภิปรายหน้าที่ของคำกริยาประเภทดังกล่าวในตอนท้ายของหัวข้อที่ 4.2

โครงสร้างที่แตกต่างกันทั้ง 3 โครงสร้างย่อยแสดงให้เห็นถึงประเภทของอาร์กิวเมนต์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ นามวลี₃ ที่ปรากฏในโครงสร้างที่ 2 เป็นอาร์กิวเมนต์ตรง (direct argument) ส่วนนามวลี₃ ที่ปรากฏร่วมกับคำบุพบทในโครงสร้างที่ 1 และ 3 เป็นอาร์กิวเมนต์

อ้อม¹ (oblique argument)

ถึงแม้โครงสร้างย่อยทั้ง 3 โครงสร้างจะมีองค์ประกอบที่แตกต่างกัน แต่การจัดเรียงหน่วยประกอบภายในโครงสร้างมีรูปแบบเดียวกัน หน่วยประกอบที่ปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่เรียงตามลำดับดังนี้ (1) นามวลีที่ทำหน้าที่เป็นประธาน (2) คำกริยาที่ทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของประโยค (3) นามวลีที่ทำหน้าที่เป็นกรรมตรงของคำกริยา และ (4) นามวลีที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของคำบุพบท (ในโครงสร้างที่ 1 และ 3) หรือกรรมของคำกริยาคำที่ 2 (ในโครงสร้างที่ 2) การจัดเรียงหน่วยประกอบภายในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ทั้ง 3 โครงสร้างย่อยแสดงให้เห็นถึงความเป็นสัญลักษณ์ (iconicity) หรือความสัมพันธ์ระหว่างรูปกับความหมาย กล่าวคือ รูปหรือลักษณะทางโครงสร้างสอดคล้องกับความหมายที่มาจากประสบการณ์ทางโลกของผู้ใช้ภาษา (Evans & Green, 2006, pp. 197, 760; Haiman, 1985, pp. 73-95) ลำดับของหน่วยประกอบในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่สอดคล้องกับประสบการณ์ของผู้ใช้ภาษาไทยในประเด็นที่ว่า บุคคลหนึ่ง (นามวลี₁) กระทำเหตุการณ์บางอย่าง (คำกริยา) ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีผลให้สิ่งหนึ่ง (นามวลี₂) เคลื่อนที่ไปสู่ตำแหน่งหนึ่งหรือเคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งหนึ่ง (นามวลี₃)

4.1.2 ความหมายของอนุภาคที่แสดงเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่

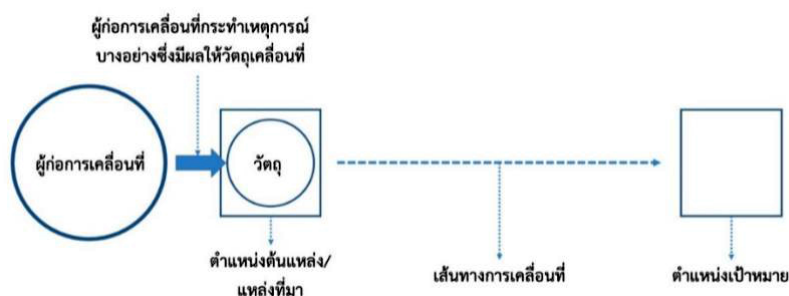
1) เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ต้นแบบ

เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ต้นแบบเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของวัตถุ การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของวัตถุในที่นี้อาจเป็นการเคลื่อนที่ออกจากแหล่งที่มาหรือการเคลื่อนที่ไปสู่ตำแหน่งเป้าหมาย การเปลี่ยนแปลงตำแหน่งทั้ง 2 รูปแบบเป็นผลมาจากการกระทำของอีกบุคคลหนึ่งดังแสดงในภาพที่ 1 เป็นต้นว่า รูปประโยค เธอวางบางสิ่งในมือผม (คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ) แสดงเหตุการณ์ที่หน่วยร่วม เธอ กระทำเหตุการณ์การวางซึ่งมีผลให้หน่วยร่วม บางสิ่ง เคลื่อนที่ไปยังตำแหน่งเป้าหมายซึ่งก็คือ มือผม จากนิยามข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ประกอบด้วยหน่วยร่วมเหตุการณ์สำคัญ (core event participant) 3 หน่วย ได้แก่ ผู้ก่อการเคลื่อนที่ (causer) วัตถุที่เคลื่อนที่ และตำแหน่งเป้าหมาย/แหล่งที่มา

¹ ในบางกรณี นามวลีที่ปรากฏร่วมกับคำบุพบทอาจมีสถานะเป็นส่วนขยายรวม (adjunct) อาทิ นามวลี บ้าน ใน เขาทำงานที่บ้าน อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยพิจารณาให้นามวลีที่ปรากฏหลังคำบุพบทในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่เป็นอาร์กิวเมนต์อ้อมไม่ใช่ส่วนขยายรวมตามเกณฑ์ที่ใช้แยกความแตกต่างระหว่างอาร์กิวเมนต์แบบบังคับปรากฏกับส่วนขยายรวม 4 ประการที่ Kroeger (2005, p. 50) นำเสนอ

ภาพที่ 1

ผังภูมิโครงสร้างของเหตุการณ์ผู้กระทำเคลื่อนที่

เหตุการณ์ผู้กระทำเคลื่อนที่ต้นแบบเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ควบคุมได้ด้วยมือ (manipulative activity) กล่าวอีกนัยหนึ่ง ผู้ก่อการเคลื่อนที่จะใช้มือของตนกระทำกรบางอย่าง เช่น การโยน การขว้าง การวาง การยื่น การทอน การดึง การย้าย เพื่อให้วัตถุเคลื่อนที่

นอกจากนี้ เหตุการณ์ดังกล่าวประกอบด้วยเหตุการณ์ย่อย (subevent) ที่ปรากฏต่อเนื่องกัน 2 เหตุการณ์ย่อยขึ้นไป ได้แก่ (1) เหตุการณ์ที่บุคคลหนึ่งทำให้อีกวัตถุหนึ่งเคลื่อนที่ (2) เหตุการณ์การเคลื่อนที่ของวัตถุ และ (3) เหตุการณ์การเปลี่ยนโอนกรรมสิทธิ์ เหตุการณ์ย่อยลำดับที่ 3 จะปรากฏภายใต้เงื่อนไขที่ว่า รูปประโยคประกอบด้วยคำกริยา ให้ ในฐานะคำกริยาคำหนึ่งของชุดกริยาเรียง อาทิ ล้วงวงทนงจ่ายเงินให้ลูกและคนงานเป็นจำนวนเท่ากับเดือนครึ่ง เพราะลูกมาทำงานได้ครึ่งปีเท่านั้น (ปรับจากคลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ) ถึงแม้เหตุการณ์ย่อยทั้งหมดจะเป็นเหตุการณ์ย่อยที่แยกพิจารณาได้ (discernible event) แต่เหตุการณ์ย่อยเหล่านี้ต่าง “พึ่งพา” กันในทางเหตุผลและลำดับเวลา กล่าวคือ เหตุการณ์ผู้กระทำเคลื่อนที่เป็นเหตุการณ์เหตุที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของวัตถุและ/หรือการเปลี่ยนโอนกรรมสิทธิ์ซึ่งเป็นเหตุการณ์ผลที่เกิดขึ้นภายหลัง

2) หน่วยทางภาษาที่กำหนดความหมายการก่อการเคลื่อนที่

การศึกษาที่ผ่านมานำเสนอประเด็นเกี่ยวกับหน่วยทางภาษาที่กำหนดความหมายการก่อเคลื่อนที่ที่แตกต่างกัน 2 ประเด็นดังนี้

นักวิจัยกลุ่มแรกที่ใช้แนวทางการวิเคราะห์ศัพท์เสนอว่า คุณสมบัติทางไวยากรณ์และความหมายของคำกริยามีบทบาทในการกำหนดโครงสร้างของอาร์กิวเมนต์ (Perek, 2015, pp. 15-23; Rappaport Hovav & Levin, 1998, pp. 97-134) กล่าวคือ คุณสมบัติทางไวยากรณ์ของคำกริยามีบทบาทในการกำหนดจำนวนของนามวลีที่เพียงพอต่อการปรากฏร่วมกับคำกริยาคำนั้น ๆ นามวลีที่ผ่านการคัดเลือกจากคำกริยาเรียกว่าอาร์กิวเมนต์ประเภทส่วนพึ่งพา

แบบบังคับปรากฏ (complement) ซึ่งจำแนกเป็นอาร์กิวเมนต์ตรงและอาร์กิวเมนต์อ้อม ส่วนนามวลีที่คำกริยาไม่ได้คัดเลือกเรียกว่า ส่วนขยายรวม อาร์กิวเมนต์นาม (nominal argument) แต่ละหน่วยแสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์กับคำกริยาในฐานะประธาน กรรมตรง หรือกรรมรอง ส่วนอาร์กิวเมนต์อ้อมอาจแสดงความสัมพันธ์ดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ นอกจากนี้ คุณสมบัติทางไวยากรณ์แล้ว คุณสมบัติทางความหมายของคำกริยามีบทบาทในการกำหนด โครงสร้างของอาร์กิวเมนต์เช่นกันในแง่ที่ว่า นามวลีแต่ละหน่วยที่คำกริยาคัดเลือกแสดง บทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์ที่เติมเต็มให้เหตุการณ์ที่แสดงผ่านคำกริยาสมบูรณ์

คำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่หรือที่เรียกว่าคำกริยา ก่อการเคลื่อนที่ (caused-motion verb) มีบทบาทในการกำหนดจำนวนรวมทั้งสถานะ ของอาร์กิวเมนต์ บทบาททางไวยากรณ์ และบทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์ อาทิ *เจสันดึง คัมภีร์จากมือหล่อน* (คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ) คำกริยา *ดึง* เป็นคำกริยาก่อการเคลื่อนที่ ที่ต้องการอาร์กิวเมนต์ 3 หน่วยเพื่อสร้างรูปประโยคที่สมบูรณ์และถูกต้องทางไวยากรณ์ อาร์กิวเมนต์ดังกล่าว ได้แก่ นามวลี *เจสัน* และ *คัมภีร์* แสดงผ่านรูปภาพในฐานะอาร์กิวเมนต์ ตรง ส่วนนามวลี *มือหล่อน* เป็นอาร์กิวเมนต์อ้อม นามวลี *เจสัน* มีบทบาททางไวยากรณ์เป็น ประธาน นามวลี *คัมภีร์* มีบทบาททางไวยากรณ์เป็นกรรมตรง ส่วนนามวลี *มือหล่อน* ไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์โดยตรงกับคำกริยาแต่เป็นกรรมของคำบุพบท *จาก* นอกจากนี้ นามวลีแต่ละหน่วยแสดงบทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์ดังต่อไปนี้ นามวลี *เจสัน* มีบทบาท เป็นผู้ก่อการเคลื่อนที่ นามวลี *คัมภีร์* มีบทบาทเป็นวัตถุหรือสิ่งที่เคลื่อนที่ และนามวลี *มือหล่อน* มีบทบาทเป็นแหล่งที่มาของการเคลื่อนที่

อย่างไรก็ตาม คำอธิบายข้างต้นอาจมีข้อจำกัดบางประการดังจะเห็นได้จากคำกริยา ก่อการเคลื่อนที่บางคำอาจปรากฏในโครงสร้างแบบอื่นที่ไม่ได้แสดงเหตุการณ์ผู้กระทำ ก่อการเคลื่อนที่ อาทิ คำกริยา *ถอด* และ *ผลัก* ที่ปรากฏในหน่วยสร้างกรรม (transitive construction) ดังตัวอย่างที่ (17) และ (18) ไม่ได้บ่งชี้เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ อาจ กล่าวได้ว่า คำกริยาไม่ได้มีบทบาทในการกำหนดการก่อการเคลื่อนที่ซึ่งเป็นความหมายระดับ อนุพากย์ เนื่องจากหากมีบทบาทดังกล่าวจริง คำกริยาคำนี้นจะต้องปรากฏในโครงสร้างแบบ ไตรแบบหนึ่งและแสดงเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่เท่านั้น

(17) เขา*ถอด*เสื้อฮาวายลายแผนที่โลกแล้วสวมเสื้อยืดสีฝุ่น

(18) หนูขอตัวก่อนนะคะ มาริสา*ผลัก*ประตูรั้วอย่างรวดเร็ว

(คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ)

ข้อจำกัดของแนวทางการวิเคราะห์ที่พิจารณาให้คำกริยามีบทบาทในการกำหนดโครงสร้างของอาร์กิวเมนต์และความหมายระดับอนุพากย์นำไปสู่แนวทางการวิเคราะห์ของนักวิจัยอีกกลุ่มหนึ่งที่เห็นว่า ความหมายประจำหน่วยสร้างเป็นหน่วยอิสระ (independent unit) ที่จับคู่กับโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ในฐานะหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่

นักไวยากรณ์หน่วยสร้างระบุว่า หน่วยสร้างมีบทบาทในการกำหนดโครงสร้างของอาร์กิวเมนต์ ไม่ใช่คำกริยา (Perek, 2015, p. 24) จากคำอธิบายนี้ หน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่เป็นหน่วยสร้างที่เกิดขึ้นจากการจับคู่ระหว่างโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์กับความหมายประจำหน่วยสร้างที่ว่า **X CAUSES Y TO MOVE FROM Z/X CAUSES Y TO BE AT Z** โดยที่ X หมายถึง ผู้ก่อการเคลื่อนที่ Y หมายถึง วัตถุที่เคลื่อนที่ และ Z หมายถึง แหล่งที่มาหรือตำแหน่งเป้าหมายของการเคลื่อนที่ซึ่งอาจมีชีวิตหรือไม่ก็ได้ (เป้าหมายที่มีชีวิตเรียกว่าผู้รับสิ่งของ) การจับคู่ดังกล่าวเกิดขึ้นภายใต้หลักการที่ Goldberg (1995, p. 50, 2002, p. 342) เรียกว่า **หลักการความสอดคล้องทางความหมาย** (semantic coherence principle) ซึ่งมีใจความสำคัญว่า บทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเนื่องจากคำกริยาแต่ละคำกำหนด “สอดคล้อง” กับบทบาทของอาร์กิวเมนต์ (argument role) ซึ่งมีลักษณะคลุมทั่ว (generalized) เนื่องจากเป็นบทบาทที่หน่วยสร้างกำหนด² ความสอดคล้องดังกล่าวพิจารณาจากประเด็นที่ว่า ผู้ใช้ภาษาเข้าใจ (construe) นามวลีที่แสดงบทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์แบบหนึ่งในฐานะนามวลีที่แสดงบทบาทของอาร์กิวเมนต์แบบหนึ่ง

จากหลักการข้างต้น หากคำกริยาคำใดแสดงเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยหน่วยร่วมเหตุการณ์ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของอาร์กิวเมนต์ที่หน่วยสร้างกำหนด คำกริยาคำนั้นก็จะปรากฏในหน่วยสร้างหนึ่ง ๆ ได้ ในทางกลับกัน หากคำกริยาคำนั้นไม่ได้แสดงเหตุการณ์ที่ประกอบด้วยหน่วยร่วมเหตุการณ์ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทของอาร์กิวเมนต์ที่หน่วยสร้าง

² บทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์เป็นบทบาทที่คำกริยาแต่ละคำกำหนด บทบาทแต่ละประเภทจึงเชื่อมโยงกับรอบเหตุการณ์ของคำกริยาแต่ละคำ อาทิ เหตุการณ์การทำให้อาหารร่วงลงสู่กระเพาะอาหาร (eating event) ประกอบด้วยหน่วยร่วมเหตุการณ์ 2 หน่วย ได้แก่ ผู้รับประทานและสิ่งที่ถูกรับประทาน ส่วนบทบาทของอาร์กิวเมนต์เป็นบทบาทที่หน่วยสร้างกำหนด กล่าวคือ หน่วยสร้างที่มีความหมายประจำหน่วยสร้างแบบหนึ่งต้องการอาร์กิวเมนต์ที่มีบทบาทอะไรบางอย่างที่ทำให้เหตุการณ์ในหน่วยสร้างนั้นสมบูรณ์ ความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้บทบาทแต่ละประเภทมีความเฉพาะเจาะจงที่ต่างกันดังจะเห็นได้จากบทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์เป็นบทบาทที่เฉพาะเจาะจงกับคำกริยาคำใดคำหนึ่งเท่านั้น ในขณะที่บทบาทของอาร์กิวเมนต์มีลักษณะคลุมทั่ว บทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์ของคำกริยาต่าง ๆ อาจมีลักษณะร่วมกันดังแสดงในบทบาทของอาร์กิวเมนต์ (Goldberg, 2002, p. 342) เช่น เหตุการณ์การวิ่งประกอบด้วยหน่วยร่วมเหตุการณ์ผู้วิ่ง เหตุการณ์การทำให้อาหารร่วงลงสู่กระเพาะอาหารประกอบด้วยหน่วยร่วมเหตุการณ์ผู้รับประทาน เหตุการณ์การเปลี่ยนโอนกรรมสิทธิ์ประกอบด้วยหน่วยร่วมเหตุการณ์ผู้ให้สิ่งของ ทั้งผู้วิ่ง ผู้รับประทาน และผู้ให้สิ่งของแสดงบทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์ที่ต่างกัน แต่ทั้งหมดแสดงบทบาทของอาร์กิวเมนต์เดียวกันซึ่งก็คือผู้กระทำ (agent)

กำหนด คำกริยาดังกล่าวจะปรากฏในหน่วยสร้างไม่ได้ อาทิ คำกริยา *ร่ำ* ใน **เขาร่ำลูกบอลให้ลูกชาย* ไม่ได้แสดงเหตุการณ์เกี่ยวกับการก่อการเคลื่อนที่ซึ่งประกอบด้วย 3 หน่วยรวมกล่าวอีกนัยหนึ่ง คำกริยา *ร่ำ* ไม่ได้แสดงหน่วยรวมเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับผังภูมิโครงสร้างของความหมายประจำหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่

การจับคู่ระหว่างโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์กับความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่แสดงโดยสรุปได้ในภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2

การจับคู่ระหว่างโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์กับความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่

ระดับ ความหมาย	ความหมายประจำ หน่วยสร้าง	ผู้กระทำ (agent)	หน่วยรวมแกน กลาง (theme)	เป้าหมาย (goal)	บทบาทของ อาร์กิวเมนต์
	ความหมายของ คำกริยา (ฉาก เหตุการณ์)	ผู้ก่อการเคลื่อนที่	วัตถุที่เคลื่อนที่	ตำแหน่ง เป้าหมาย	บทบาทของ หน่วยรวม เหตุการณ์
ระดับโครงสร้าง	คำกริยา	อาร์กิวเมนต์ตรง ที่มีบทบาทเป็น ประธาน	อาร์กิวเมนต์ตรง ที่มีบทบาทเป็น กรรม	อาร์กิวเมนต์อ้อม	บทบาททาง ไวยากรณ์

อย่างไรก็ตาม คำอธิบายที่ระบุให้คำกริยาหรือหน่วยสร้างมีบทบาทในการกำหนดโครงสร้างของอาร์กิวเมนต์รวมทั้งความหมายระดับอนุพากย์ที่นำเสนอทั้งหมดอาจไม่ครอบคลุมการอธิบายหน่วยสร้างในภาษาไทย ผู้วิจัยเห็นว่า เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ประกอบด้วยหลายเหตุการณ์ย่อย ทั้งคำกริยาและหน่วยสร้างต่างแสดงเหตุการณ์ย่อยที่ไม่ทับซ้อนกัน กล่าวคือ คำกริยาแสดงเหตุการณ์การก่อการเคลื่อนที่ ส่วนหน่วยสร้างแสดงเหตุการณ์ที่วัตถุเคลื่อนที่จากแหล่งที่มาหรือมุ่งสู่ตำแหน่งเป้าหมาย ข้อสรุปนี้แสดงให้เห็นถึงการทำงานร่วมกันระหว่างคำกริยากับหน่วยสร้างในการกำหนดโครงสร้างของอาร์กิวเมนต์รวมทั้งความหมายประจำหน่วยสร้าง

4.2 ความสอดคล้องระหว่างโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์กับความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่

โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์แบบแรกของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ประกอบด้วยนามวลี₁ + คำกริยา + นามวลี₂ + บุพบทวลี โครงสร้างดังกล่าวสอดคล้องกับเหตุการณ์

ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ที่ประกอบด้วยหน่วยร่วมเหตุการณ์สำคัญ 3 หน่วยโดยที่นามวลี₁ และนามวลี₂ มีสถานะเป็นอาร์กิวเมนต์ตรงซึ่งมีบทบาทเป็นผู้ก่อการเคลื่อนที่และวัตถุที่เคลื่อนที่ตามลำดับ ถึงแม้นามวลี₃ จะปรากฏหลังคำบุพบทซึ่งแสดงให้เห็นว่า นามวลีดังกล่าวไม่ได้แสดงความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ในฐานะประธานหรือกรรมกับคำกริยา แต่นามวลี₃ ทำหน้าที่เป็นกรรมของคำบุพบทที่บ่งชี้เป้าหมาย/แหล่งที่มาของการเคลื่อนที่ นามวลี₃ ให้ข้อมูลสำคัญต่อเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ ผู้วิจัยจึงพิจารณาให้นามวลีดังกล่าวเป็นอาร์กิวเมนต์อ้อมไม่ใช่ส่วนขยายรวม นอกจากนี้ ถึงแม้คำบุพบทบางคำที่ปรากฏในโครงสร้างแบบที่ 1 จะเป็นคำบุพบทที่แสดงตำแหน่งการปรากฏ ไม่ได้บ่งชี้การเคลื่อนที่ของวัตถุ แต่คำบุพบทดังกล่าวปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ได้ เนื่องจากการเคลื่อนที่ของวัตถุเป็นเหตุการณ์ย่อยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความหมายประจำหน่วยสร้าง เหตุการณ์ย่อยดังกล่าวไม่ได้แสดงผ่านความหมายประจำคำขององค์ประกอบใดภายในโครงสร้างย่อยแบบที่ 1

โครงสร้างย่อยประเภทที่ 2 ของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ คือ นามวลี₁ + คำกริยา₁ + นามวลี₂ + คำกริยา₂ + นามวลี₃ โครงสร้างดังกล่าวแตกต่างจากโครงสร้างย่อยแบบแรกตรงที่กริยาเรียงปรากฏในหน่วยสร้างไม่ใช่คำบุพบท ความแตกต่างดังกล่าวส่งผลให้สถานะอาร์กิวเมนต์ของนามวลี₃ ที่ปรากฏในโครงสร้างย่อยแบบที่ 2 เป็นอาร์กิวเมนต์ตรงของคำกริยาคำที่ 2

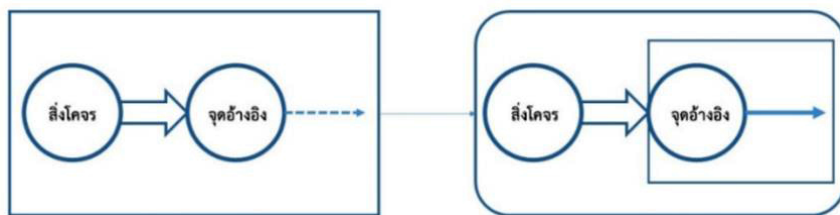
คำกริยาทั้ง 2 คำที่ปรากฏในโครงสร้างย่อยแบบที่สองแสดงแต่ละเหตุการณ์ย่อยของเหตุการณ์ก่อการเคลื่อนที่ กล่าวคือ คำกริยาคำแรกแสดงเหตุการณ์ที่บุคคลหนึ่งกระทำการบางอย่างต่อวัตถุ ส่วนคำกริยาคำที่สองแสดงเหตุการณ์ที่วัตถุเคลื่อนที่ไปสู่ตำแหน่งเป้าหมายหรือออกจากแหล่งที่มา หากโครงสร้างย่อยแบบที่ 2 ประกอบด้วยคำกริยาคำแรกซึ่งเป็นคำกริยากรรม (transitive verb) เพียงคำเดียว ผลที่เกิดขึ้น คือ ความไม่เข้ากัน (mismatch) ระหว่างบทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์ที่คำกริยากำหนดซึ่งมี 2 หน่วย ได้แก่ ผู้กระทำและสิ่งที่ได้รับผลจากการกระทำ กับบทบาทของอาร์กิวเมนต์ที่หน่วยสร้างกำหนดซึ่งประกอบด้วยผู้กระทำ หน่วยร่วมแกนกลาง และแหล่งที่มา/เป้าหมาย ความไม่เข้ากันดังกล่าวเกิดขึ้นจากหน่วยร่วมแกนกลางซึ่งเป็นบทบาทของอาร์กิวเมนต์กับสิ่งที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำซึ่งเป็นบทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์ไม่ใช่บทบาทประเภทเดียวกัน สิ่งที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำเป็นบทบาทประเภทเดียวกันกับหน่วยร่วมรับผลกระทบ (patient) นอกจากนี้ ไม่มีบทบาทของหน่วยร่วมเหตุการณ์ใดที่สอดคล้องกับบทบาทของอาร์กิวเมนต์แหล่งที่มา/เป้าหมาย อาทิ คำกริยา จำหน่าย ที่ปรากฏในหน่วยสร้างกรรม (อาทิ ร้านค้าเปิดจำหน่ายสินค้ากันบ้างแล้ว (คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ))

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้คำกริยาดังกล่าวจะเป็นคำกริยากรรมและไม่ได้บ่งชี้เหตุการณ์ ผู้กระทำการเคลื่อนที่เพียงความหมายเดียว แต่คำกริยาคำนี้นปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำ การเคลื่อนที่ได้ (อาทิ คำกริยา จำหน่าย ใน บริษัทซีเมนส์จำกัดสามารถจำหน่ายเครื่อง ดังกล่าว (ให้) แก่สถานพยาบาลต่าง ๆ (คลังข้อมูลภาษาไทยแห่งชาติ)) ทั้งนี้เป็นเพราะ หน่วยสร้างมีผลต่อการขยายความหมายของคำกริยากรรมเป็นคำกริยาก่อการเคลื่อนที่ เมื่อคำกริยาคำใดคำหนึ่งที่เดิมพบในหน่วยสร้างกรรมปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำ การเคลื่อนที่บ่อยครั้ง คำกริยาดังกล่าวก็จะได้รับนัยทางความหมายใหม่ซึ่งก็คือการก่อการเคลื่อนที่ จนกระทั่งนัยทางความหมายดังกล่าวกลายเป็นความหมายประจำรูป ผู้วิจัยจะใช้ตัวแบบ (model) ของ Langacker (2009, pp. 225-267) เพื่ออธิบายกระบวนการที่หน่วยสร้างมี ผลต่อการขยายความหมายของคำกริยาดังรายละเอียดต่อไปนี้

คำกริยากรรม อาทิ จำหน่าย บ่งชี้ความหมายที่ว่า ผู้กระทำหรือสิ่งโคจร (trajector) ส่งแรงบางอย่างไปที่วัตถุหรือหน่วยร่วมรับผลกระทบใด ๆ ซึ่งเรียกว่าจุดอ้างอิง (landmark) ความหมายนี้เป็นความหมายประจำรูปดั่งแสดงด้วยกรอบสี่เหลี่ยมด้านซ้ายใน ภาพที่ 3 นอกจากความหมายดังกล่าวแล้ว ความหมายที่ว่า วัตถุที่ได้รับผลกระทบเคลื่อนที่ไป ยังตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งหรือออกจากตำแหน่งหนึ่งเป็นความหมายที่อนุมานได้ (inferential meaning) ดังแสดงด้วยกรอบสี่เหลี่ยมด้านขวาในภาพที่ 3

ภาพที่ 3

ความหมายประจำรูปและความหมายที่อนุมานได้ของคำกริยากรรม จำหน่าย

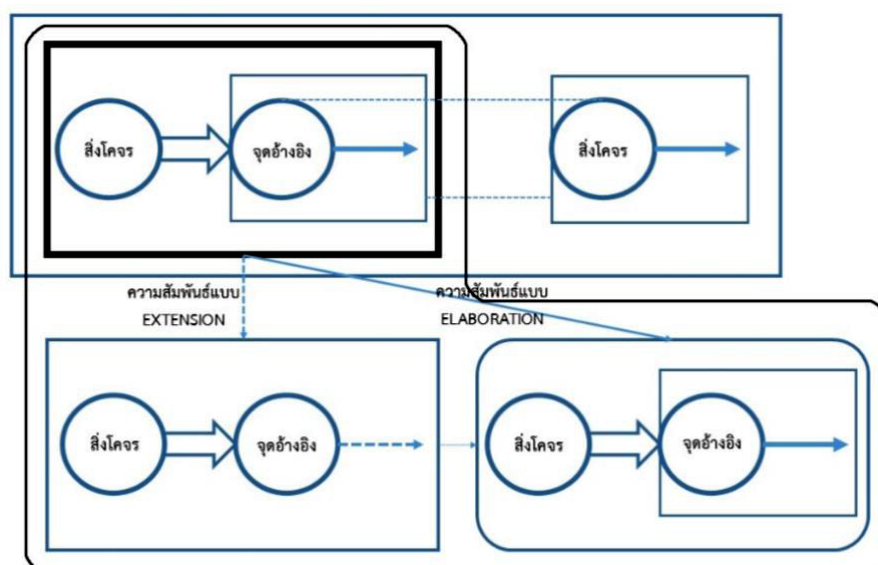

ความสัมพันธ์ทางความหมายที่ไม่สอดคล้องกันระหว่างความหมายประจำหน่วย สร้างกับความหมายของคำกริยาเกิดขึ้นเมื่อคำกริยากรรมปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำ การเคลื่อนที่ กล่าวคือ ความหมายประจำหน่วยสร้าง (กรอบสี่เหลี่ยมด้านบนในภาพที่ 4) ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านซ้ายของกรอบสี่เหลี่ยมด้านบน ในภาพที่ 4 แสดงการที่สิ่งโคจรส่งแรงกระทำต่อวัตถุใด ๆ ซึ่งมีผลให้วัตถุดังกล่าวเคลื่อนที่ และ

(2) องค์ประกอบด้านขวาของกรอบสี่เหลี่ยมด้านบนในภาพที่ 4 แสดงเส้นทางการเคลื่อนที่ (path) ของวัตถุนั้น ๆ องค์ประกอบด้านซ้ายสอดคล้องกับความหมายประจำรูปของคำกริยา ในขณะที่องค์ประกอบทางด้านขวาสอดคล้องกับรูปภาษาที่แสดงเส้นทางของการเคลื่อนที่ (locative adverbial slot) จากภาพที่ 4 จะเห็นได้ว่า องค์ประกอบด้านซ้ายของความหมายประจำหน่วยสร้างเท่านั้นที่สอดคล้องกับความหมายของคำกริยา Langacker (2008, p. 170) เรียกความสัมพันธ์ดังกล่าวว่า EXTENSION (ลูกศรเส้นประในภาพที่ 4) ส่วนความหมายที่ไม่สอดคล้องกัน คือ เหตุการณ์ที่วัตถุเคลื่อนที่ซึ่งเป็นความหมายที่อนุมานได้จากคำกริยาแต่ความหมายดังกล่าวเป็นความหมายประจำหน่วยสร้าง คำกริยากรรมขยายความหมายเป็นคำกริยาก่อการเคลื่อนที่ได้ก็ต่อเมื่อเกิดการผนวกกันระหว่างความหมายประจำหน่วยสร้างกับความหมายของคำกริยาภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ความหมายที่อนุมานได้ซึ่งเดิมเป็นความหมายฉากหลังได้ “สอดคล้อง” กับความหมายประจำหน่วยสร้าง Langacker (2008, p. 170) เรียกความสัมพันธ์ดังกล่าวว่า ELABORATION (ลูกศรทึบในภาพที่ 4)

ภาพที่ 4

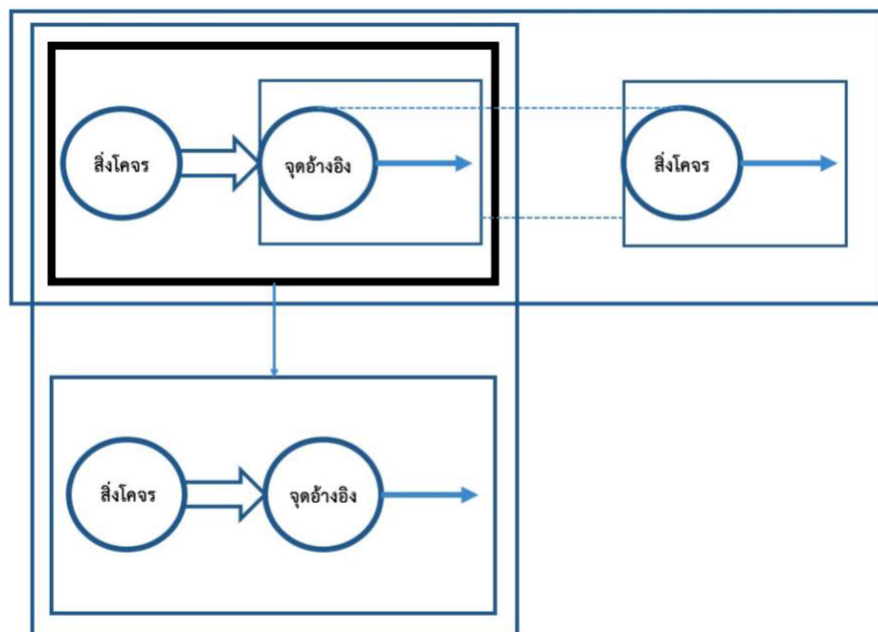
ระยะเริ่มแรกของการขยายความหมายของคำกริยากรรมจากการปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ (ปรับจาก Langacker, 2009, p. 252)

เมื่อคำกริยากรรมที่ได้รับคามหมายการก่อการเคลื่อนที่จากระยะก่อนหน้าปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่บ่อยครั้ง ผู้ใช้ภาษาจึงคุ้นเคยกับความหมายดังกล่าว ในระยะนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างความหมายเชิงหน่วยสร้างกับความหมายดั้งเดิมของคำกริยาที่เรียกว่า EXTENSION ได้กลายเป็นความหมายฉากหลัง ผลที่ตามมา คือ ความหมายก่อการเคลื่อนที่ได้กลายเป็นความหมายเบื้องต้นและเป็นความหมายประจำรูปของคำกริยากรรม ดังแสดงในภาพที่ 5

ภาพที่ 5

ความหมายผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่กลายเป็นความหมายประจำรูปของคำกริยากรรม (ปรับจาก Langacker, 2009, p. 252)

ตัวแบบข้างต้นแสดงให้เห็นถึงบทบาทของหน่วยสร้างที่มีผลต่อการขยายความหมายของคำกริยา กล่าวคือ เดิมคำกริยากรรมแสดงความหมายที่สิ่งใดสิ่งหนึ่งได้รับผลจากเหตุการณ์ที่บุคคลหนึ่งกระทำกลายเป็นคำกริยาที่แสดงการก่อการเคลื่อนที่จากการปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่บ่อยครั้ง คำกริยาดังกล่าวจึง “ซึมซับ” ความหมายประจำหน่วยสร้าง ท้ายที่สุด ความหมายประจำหน่วยสร้างมีสถานะเป็นความหมายประจำรูปของคำกริยากรรมคำนั้น นอกจากนี้ ตัวแบบดังกล่าวยังแสดงให้เห็นถึงการปรับความหมายของ

คำกริยาให้สอดคล้องกับความหมายประจำหน่วยสร้างดังจะเห็นได้จากเดิมหน่วยสร้างแสดงความหมายประจำหน่วยสร้างแบบหนึ่งและคำกริยาแสดงความหมายประจำรูปแบบหนึ่งกลายเป็นทั้งหน่วยสร้างและคำกริยาแสดงความหมายที่สอดคล้องกันเพื่อบ่งบอกถึงภาพเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่

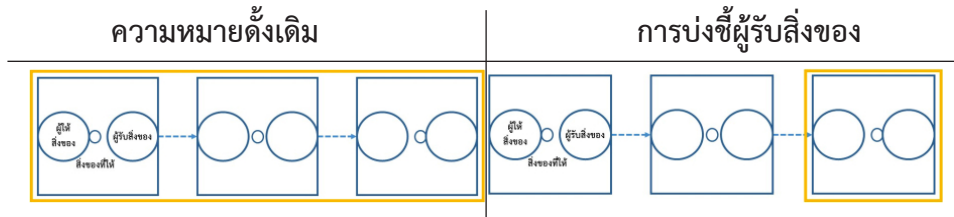
ผลทางโครงสร้างที่เกิดขึ้นภายหลังการขยายความหมายของคำกริยากรรม คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพันธะของคำกริยา (valency configuration) จากเดิมที่คำกริยากรรมเป็นคำกริยาที่ต้องการ 2 อาร์กิวเมนต์ (two-place predicate) กลายเป็นคำกริยาที่ต้องการ 3 อาร์กิวเมนต์ (three-place predicate) คำอธิบายนี้ช่วยอธิบายสาเหตุที่ว่าเพราะเหตุใดคำกริยาบางคำจึงปรากฏได้ในหน่วยสร้างกรรมและหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่

จากที่กล่าวก่อนหน้านี้ว่า คำกริยาคำที่สองบรรยายฉากเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของวัตถุไปยังตำแหน่งเป้าหมายหรือออกจากแหล่งที่มา หากไม่มีคำกริยาคำที่สอง ความหมายของคำกริยาคำแรกเพียงคำเดียวจะไม่ “สอดคล้อง” กับความหมายประจำหน่วยสร้างซึ่งมีผลให้รูปประโยคไม่เป็นที่ยอมรับในภาษา เช่น *อ้ายเบ้มยั้นกระบอกน้ำให้เจ้าไล* **อ้ายเบ้มยั้นกระบอกน้ำเจ้าไล* *หม่อมเขวี้ยงกระดาชแผ่นนั้นไล่หน้าเขา* **หม่อมเขวี้ยงกระดาชแผ่นนั้นหน้าเขา* คำกริยาคำที่สองที่บ่งชี้การเคลื่อนที่ของวัตถุและพบในอัตราความถี่สูง คือ คำว่า *ให้* และ *ไล่*

ความหมายดั้งเดิมของคำว่า *ให้* แสดงเหตุการณ์การเปลี่ยนโอนกรรมสิทธิ์ เมื่อคำกริยาดังกล่าวปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ในฐานะคำกริยาคำหนึ่งของหน่วยสร้างกริยาเรียง ส่วนของเหตุการณ์ที่ได้รับการขบเน้นให้โดดเด่นมีเพียงส่วนเดียวเท่านั้น คือ การเคลื่อนที่ของสิ่งของที่ถูกให้มาสู่ผู้รับสิ่งของดังแสดงในภาพเปรียบเทียบที่ 6 (Chin, 2011, p. 536) ฉากเหตุการณ์ที่ได้รับการขบเน้นให้โดดเด่นนี้เป็นเหตุการณ์ต่อเนื่องกับเหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ที่แสดงด้วยคำกริยาคำก่อนหน้า ด้วยเหตุนี้ รูปประโยคที่มีคำกริยาดังกล่าวจึงเป็นที่ยอมรับในภาษา

ภาพที่ 6

การเปลี่ยนแปลงนัยทางความหมายที่ได้รับการขบเน้นให้โดดเด่นของคำว่า “ให้” ซึ่งเป็นผลมาจากการปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่ (กรอบสีเหลี่ยมด้านนอกแทนส่วนของนัยทางความหมายที่ได้รับการขบเน้นให้โดดเด่น)

รูปแบบการขยายความหมายจากการบ่งชี้ผู้รับสิ่งของสู่การบ่งชี้เป้าหมายไม่ได้พบในภาษาไทยเท่านั้น แต่ยังพบในหลายภาษาดังที่การศึกษาในอดีต (Narrog, 2010; Rice & Kabata, 2007; Wang, 2015, p. 480) ได้นำเสนอแผนที่ทางความหมาย (semantic map) ที่ได้มาจากการเปรียบเทียบความเชื่อมโยงทางความหมายของตัวบ่งชี้เป้าหมาย (allative marker) กับตัวบ่งชี้ผู้รับสิ่งของ (dative marker) ตั้งแต่ 1 ภาษาขึ้นไป การศึกษาเหล่านี้นำเสนอประเด็นในทิศทางเดียวกันที่ว่า มโนทัศน์ของผู้รับสิ่งของกับเป้าหมายมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันดังจะเห็นได้จากการใช้รูปภาษาเดียวกันหรือที่เรียกว่าตัวบ่งชี้เป้าหมายเพื่อบ่งชี้นามวลีที่มีบทบาทเป็นผู้รับสิ่งของและเป้าหมาย

คำกริยา *ใส่* ก็เช่นเดียวกัน เดิมคำกริยาดังกล่าวเป็นคำกริยากรรมที่แสดงภาพเหตุการณ์การนำสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้ภายในอีกสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นตำแหน่งเป้าหมาย เช่น *เขาใส่เสื้อ* *เขาใส่รองเท้า* เมื่อคำกริยาดังกล่าวปรากฏในฐานะคำกริยาคำที่สองของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่บ่อยครั้ง ฉากเหตุการณ์ที่ได้รับการขบเน้นให้โดดเด่นมีเพียงฉากหนึ่งเท่านั้น ซึ่งก็คือการเคลื่อนที่ของวัตถุไปยังตำแหน่งเป้าหมาย

คำกริยา *ไป มา ขึ้น ลง เข้า และ ออก* เป็นคำกริยาอีกชุดหนึ่งที่ปรากฏในหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่ ข้อสังเกตประการหนึ่งที่ผู้วิจัยพบ คือ คำกริยาเหล่านี้อาจปรากฏร่วมกับคำบุพบท เนื่องด้วยคำกริยาชุดนี้แสดงเฉพาะ “ทิศทาง” ของการเคลื่อนที่และการเคลื่อนที่ของวัตถุเท่านั้น ไม่ได้ระบุตำแหน่งเป้าหมายหรือต้นแหล่ง คำบุพบทที่ปรากฏหลังคำกริยาชุดนี้จึงทำหน้าที่ดังกล่าว หากไม่มีคำบุพบทซึ่งทำหน้าที่บ่งชี้เป้าหมายหรือต้นแหล่งของการเคลื่อนที่ รูปประโยคอาจผิดไวยากรณ์ อาทิ *หญิงสาวถอดหน้ากากอนามัยสีขาวออกจากใบหน้าเมื่ออยู่ลำพังคนเดียว* (**หญิงสาวถอดหน้ากากอนามัยสีขาวออกใบหน้าเมื่ออยู่ลำพัง*

คนเดียว) โครงสร้างที่กล่าวนี้เป็นโครงสร้างย่อยแบบที่ 3 ของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่

5. อภิปรายผลการศึกษา

ถึงแม้ว่าหน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่ในภาษาไทยจะมีโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์ 3 แบบโดยที่โครงสร้างแต่ละแบบแสดงจุดเน้นของเหตุการณ์ผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่แตกต่างกัน แต่โครงสร้างทั้ง 3 ประเภทย่อยต่างเป็นรูปหน่วยสร้างของ “หน่วยสร้างผู้กระทำก่อนการเคลื่อนที่” “หน่วยสร้าง” และ “รูปหน่วยสร้าง” แตกต่างกันในด้านความเป็นนามธรรม กล่าวคือ หน่วยสร้างเป็นหน่วยนามธรรมซึ่งจำแนกเป็น 3 ประเภทย่อย (Traugott, 2015, pp. 53-54; Traugott & Trousdale, 2013, pp. 13-17) ดังนี้ (1) **หน่วยสร้างมหภาค** (macro-construction) เป็นหน่วยสร้างที่มีความเป็นนามธรรมสูงที่สุด หน่วยสร้างประเภทดังกล่าวมีลักษณะเป็นโครงร่าง (blueprint) ที่อนุญาตให้คำต่าง ๆ มาเติมในช่องว่าง (slot) ได้ (2) **หน่วยสร้างอันตรภาค** (meso-construction) เป็นหน่วยสร้างที่แปรมาจากหน่วยสร้างมหภาค กล่าวคือ หน่วยสร้างมหภาคหน่วยสร้างหนึ่งอาจมีรูปแปรที่หลากหลายโดยที่รูปแปรทางหน่วยสร้างเหล่านี้มีโครงร่างหรือรูปแบบทางวากยสัมพันธ์เหมือนกันแต่สื่อความหมายเชิงหน่วยสร้างแตกต่างกันบางส่วน และ (3) **หน่วยสร้างจุลภาค** (micro-construction) เป็นหน่วยสร้างที่แสดงความเฉพาะเจาะจง (specificity) สูงที่สุด คุณสมบัติทางหน่วยคำ วากยสัมพันธ์ และความหมายในหน่วยสร้างประเภทดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไม่ได้ อาทิ วลีตายตัว (fixed phrase) *kick the bucket* ในภาษาอังกฤษ หน่วยสร้างประเภทนี้จะมีโครงสร้างเฉพาะตามความหมายประจำหน่วยสร้างที่แตกต่างกัน

แม้ว่าหน่วยสร้างจุลภาคจะมีความเป็นนามธรรมน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับอีก 2 หน่วยสร้าง แต่หน่วยสร้างดังกล่าวไม่ได้หมายถึงหน่วยที่ปรากฏจริง หน่วยที่ปรากฏจริงซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ส่งสารผลิตขึ้นและผู้รับสารประมวลผล เรียกว่า **รูปหน่วยสร้าง** ความเหมือนระหว่างหน่วยสร้างจุลภาคกับรูปหน่วยสร้าง คือ หน่วยทั้ง 2 มีรายละเอียดที่ชัดเจนเช่นเดียวกัน ส่วนความแตกต่างประการสำคัญระหว่างรูปหน่วยสร้างกับหน่วยสร้างจุลภาค คือ รูปหน่วยสร้างแสดงความหมายทางวัจนปฏิบัติ (pragmatic meaning) ซึ่งเป็นความหมายที่เกิดขึ้นในบริบทเฉพาะหรือในการสื่อสารแบบใดแบบหนึ่งเท่านั้น (Traugott & Trousdale, 2013, p. 16)

จากความแตกต่างระหว่างหน่วยสร้างทั้ง 3 ประเภทย่อยกับรูปหน่วยสร้างดังที่ได้นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยสรุปโครงสร้างและความหมายประจำหน่วยสร้างทั้งหมดของหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ในภาษาไทยได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1

หน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ในภาษาไทย³

หน่วย นามธรรม	หน่วย สร้างมหภาค	โครงสร้าง	[SUBJECT V OBJECT OBLIQUE]		
		ความหมาย ประจำ หน่วยสร้าง	[X CAUSES Y TO BE AT Z]		
	หน่วยสร้าง อันตรภาค	โครงสร้าง	[SUBJECT V OBJECT OBLIQUE]		
		ความหมาย ประจำ หน่วยสร้าง	[X CAUSES Y TO BE AT Z]	[X CAUSES Y TO MOVE AND Y MOVES TO Z]	[X CAUSES Y TO MOVE AND Y MOVES TO A PARTICULAR Z]
	หน่วยสร้าง จุลภาค	โครงสร้าง	[SUBJECT V OBJECT OBLIQUE]	[SUBJECT V ₁ OBJECT ₁ V ₂ OBJECT ₂]	[SUBJECT V ₁ OBJECT V ₂ OBLIQUE]
		ความหมาย ประจำหน่วย สร้าง	[X CAUSES Y TO BE AT Z]	[X CAUSES Y TO MOVE AND Y MOVES TO Z]	[X CAUSES Y TO MOVE AND Y MOVES TO A PARTICULAR Z]
หน่วย รูปธรรม	รูปหน่วยสร้าง		ที่ใส่ตำราภายใน หีบ	โซ่แขวนข้างก้นหิน ใส่หัวเขา	ครุณีวางห่อของ ลงบนโต๊ะ

6. สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างทางวากยสัมพันธ์และความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ในภาษาไทย พร้อมทั้งนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์และความหมายประจำหน่วยสร้างที่ระบุได้

ผลการศึกษาพบว่า หน่วยสร้างผู้กระทำอาการเคลื่อนที่ในภาษาไทยประกอบด้วย 3 โครงสร้างย่อย ได้แก่ (1) โครงสร้างที่ประกอบด้วยคำบุพบท (2) โครงสร้างที่ประกอบด้วยกริยา

³ ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วงเล็บเหลี่ยมเพื่อระบุสถานะของการเป็นหน่วยสร้างซึ่งเป็นหน่วยนามธรรม ส่วนรูปหน่วยสร้างจะไม่มีการใช้วงเล็บเหลี่ยมดังที่ปรากฏในชั้นล่างสุดของตาราง

เรียง และ (3) โครงสร้างที่ประกอบด้วยคำบุพบทและกริยาเรียง ความหมายประจำหน่วยสร้างของหน่วยสร้างผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ คือ หน่วยร่วมผู้กระทำกระทำเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลให้หน่วยร่วมแกนกลาง (วัตถุ) เคลื่อนที่ออกจากตำแหน่งต้นแหล่งหรือเคลื่อนที่สู่ตำแหน่งเป้าหมาย โครงสร้างย่อยแต่ละประเภทสัมพันธ์กับความหมายประจำหน่วยสร้างในลักษณะที่ว่า โครงสร้างแบบแรกสอดคล้องกับความหมายประจำหน่วยสร้างทั้งหมดสังเกตได้จากบุพบทลีทำหน้าที่ยบ่งชี้เป้าหมายหรือแหล่งที่มาของการเคลื่อนที่ของวัตถุ โครงสร้างแบบที่สองแสดงเหตุการณ์ต่อเนื่อง 2 เหตุการณ์ ได้แก่ เหตุการณ์ผู้กระทำก่อการเคลื่อนที่ซึ่งแสดงผ่านคำกริยาคำแรกและเหตุการณ์การเคลื่อนที่ของวัตถุซึ่งแสดงผ่านคำกริยาคำที่สอง ส่วนโครงสร้างแบบสุดท้ายเป็นโครงสร้างที่แสดงเหตุการณ์ต่อเนื่อง 2 เหตุการณ์เช่นเดียวกับโครงสร้างแบบที่สองพร้อมทั้งบ่งชี้เป้าหมายหรือแหล่งที่มาของการเคลื่อนที่ของวัตถุเช่นเดียวกับโครงสร้างแบบที่ 1

ผู้วิจัยหวังว่า การศึกษาครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูป (ในที่นี้หมายถึงโครงสร้างทางวากยสัมพันธ์) กับความหมาย (ซึ่งหมายถึงความหมายประจำหน่วยสร้าง) สำหรับการศึกษาภาษาศาสตร์ภาษาไทยต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- กันตณัฐ ปริมิตร. (2559). หน่วยสร้างภาคแสดงพรรณนาเหตุการณ์ตั้งวางและหยิบฉวยวัตถุในภาษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัสดาว อินทรทัศน์. (2539). กระบวนการที่คำกริยากลายเป็นคำบุพบทในภาษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราตรี แจ่มนิยม. (2546). การศึกษาคำบุพบทที่กลายมาจากคำกริยาในภาษาไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2553). ชนิดของคำในภาษาไทย: การวิเคราะห์ทางวากยสัมพันธ์. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Boas, H. C., & Höder, S. (2018). Construction grammar and language contact: An introduction. In H. C. Boas & S. Höder (Eds.), *Constructions in contact: constructional perspectives on contact phenomena in Germanic languages* (pp. 5-36). John Benjamins Publishing.
- Brown, K., & Miller, J. (2013). *The Cambridge dictionary of linguistics*. Cambridge University Press.

- Chin, C. O. (2011). Grammaticalization of the Cantonese double object verb [pei(35)] in typological and areal perspectives. *Language and Linguistics*, 12(3), 529-563.
- Croft, W. (2001). *Radical construction grammar: Syntactic theory in typological perspective*. Oxford University Press.
- Crystal, D. (2008). *Dictionary of linguistics and phonetics*. Wiley-Blackwell.
- Evans, V., & Green, M. (2006). *Cognitive linguistics: An introduction*. Psychology Press.
- Fong, R. (2020). Caused-motion constructions in Chinese: A constructional-cognitive analysis. *Ampersand*, 7, 100059.
- Fukui, R. (2016). Idiomaticity of the English caused-motion construction and the figure-ground organization of the postverbal elements. *茨城県立医療大学紀要*, 21, 27-31.
- Goldberg, A. E. (1995). *Constructions: A construction grammar approach to argument structure*. University of Chicago Press.
- Goldberg, A. E. (1999). The emergence of the semantics of argument structure constructions. In B. MacWhinney (Ed.), *The emergence of language* (pp. 197-212). Taylor & Francis.
- Goldberg, A. E. (2002). Surface generalizations: An alternative to alternations. *Cognitive Linguistics*, 13(4), 327-356.
- Haiman, J. (1985). *Iconicity in syntax. Proceedings of a Symposium on Iconicity in Syntax, Stanford, June 24-26, 1983*. John Benjamins Publishing.
- Haspelmath, M. (2016). The serial verb construction: Comparative concept and cross-linguistic generalizations. *Language and Linguistics*, 17(3), 291-319.
- Hwang, J. D., & Palmer, M. (2015). Identification of caused motion construction. In M. Palmer, G. Boleda, & P. Rosso (Eds.), *Proceedings of the Fourth Joint Conference on Lexical and Computational Semantics* (pp. 51-60). <https://www.aclweb.org/anthology/volumes/S15-1/>
- Joo, I., & Liu, M. (2020). Caused-motion and caused-position: Syntactic patterns and semantic networks. *Studies in Language*.

- Kodama, K. (2004). The English caused-motion construction revisited--A cognitive perspective. *言語科学論集= Papers in linguistic science*, 10, 41-54.
- Kroeger, P. R. (2005). *Analyzing grammar: An introduction*. Cambridge University Press.
- Langacker, R. W. (2008). *Cognitive grammar: A basic introduction*. Oxford University Press.
- Langacker, R. W. (2009). Constructions and constructional meaning. In V. Evans & S. Pourcel (Eds.), *New directions in cognitive linguistics* (pp. 225-267). John Benjamins Publishing.
- Lin, J. (2019). *Encoding motion events in Mandarin Chinese: A cognitive functional study*. John Benjamins Publishing.
- Narasimhan, B., Kopecka, A., Bowerman, M. F., Gullberg, M., & Majid, A. (2012). Putting and taking events: A crosslinguistic perspective. In A. Kopecka & B. Narasimhan (Eds.), *Events of putting and taking: A crosslinguistic perspective* (pp. 1-18). John Benjamins Publishing.
- Narrog, H. (2010). A diachronic dimension in maps of case functions. *Linguistic Discovery*, 8(1), 233-254.
- Perek, F. (2015). *Argument structure in usage-based construction grammar: Experimental and corpus-based perspectives*. John Benjamins Publishing.
- Rappaport Hovav, M., & Levin, B. (1998). Building verb meanings. In M. Butt & W. Geuder (Eds.), *The projection of arguments: Lexical and compositional factors* (pp. 97-134). CSLI Publications.
- Rice, S., & Kabata, K. (2007). Crosslinguistic grammaticalization patterns of the allative. *Linguistic Typology*, 11(3), 451-514.
- Talmy, L. (2000). *Toward a cognitive semantics*. MIT Press.
- Thepkanjana, K. (2010). Ditransitive constructions in Thai. In M. Haspelmath, B. Comrie, & A. Malchukov (Eds.), *Studies in ditransitive construction: A comparative handbook* (pp. 409-426). De Gruyter Mouton.

- Timyam, N., & Bergen, B. K. (2010). A contrastive study of the caused-motion and ditransitive constructions in English and Thai: Semantic and pragmatic constraints. In H. C. Boas (Ed.), *Contrastive studies in construction grammar* (pp. 137-168). John Benjamins Publishing.
- Traugott, E. C. (2015). Toward a coherent account of grammatical constructionalization. In J. Barðdal, E. Smirnova, L. Sommerer, & S. Gildea (Eds.), *Diachronic construction grammar* (pp. 51-80). John Benjamins Publishing.
- Traugott, E. C., & Trousdale, G. (2013). *Constructionalization and constructional changes*. Oxford University Press.
- Wang, W. (2015). The semantic map of the spatial motion domain and related functions. *Language and Linguistics*, 16(3), 465-500.